

Získal jsem ve svém životě dvou podivných zkušeností, které snad stojí za to, aby si jich povšimli i jiní. První: kdykoli jsem byl někým opravdu a hodnotně obdarován, byl to někdo *chudší* než já. Druhý: kdykoli jsem se v životě o něčem opravdu podstatném a důležitém poučil, bylo to od člověka *mladšího*, než jsem byl já. Stojí snad za to, zamyslet se nad tím.

Umí dávat jen chudý? Skoro se tak zdá. Snad proto, že musí nalézt nejprve v sobě, ve své bytosti něco, co přidá k daru, čím jej dováží a učini tak darem pravým, skutečným.

Jest mládí prosto moudrosti? Obyčejně se tak soudívá; velmi ukvapeně. Dlouhoživost brává se za moudrost; ale ona svědčí jen o dobrém trávení a ničem jiném. Veliká většina lidí stárne do hlouposti, pošetilosti, střízlivosti a předsudečnosti; říká tomu — velmi neprávem — moudrost. Je to jen okoralost, neschopnost cítit, vnímat, myslet a soudit. I v mládí bývá často moudrost, musí se z něho dovést jen vyčíst.

A tak nenechám si vzít své dobré právo, abych se nepoučoval od mládí a neradoval se s ním z jeho objevů. Či snad proto, že se tím vydávám nebezpečí, aby mne nějaký pan X nebo Y nepodezíral z lichocení, mám zapřít svůj soud a neradovat se z té nebo oné básně Wolkrovy, když mně při četbě ustrojila opravdu krásnou chvíli? Myslím, že toho křivocestného, hokynářsky malodušného tichošlapství jest v Čechách až tak dost, abychom si je mohli odpustiti my literáti nebo novináři, nota bene novináři, kteří chceme býti francitireuři dobré lidské pře...

Budu se tedy dál *učiti* od mladých, ať tím koho pohoršuji nebo ne; a od mladých v první řadě. To jest můj komunism dobré známky: učiti se všude a ode všech. Nevyučovat nikoho. Není to tak snadné, jak se zdá na první pohled. Žádá to oproštění a odosobení mnohem většího, než aby ho byl schopen kdokoli kdykoli. A jest částí nové discipliny, ať se jí říká klasicistická nebo realistická, o níž jsem se rozhovořil v tomto článku, té nové discipliny, již by si měl uložit každý z nás dobrovolně. Dříve než k ní bude přinucen během věcí a tokem příštích dějů.

Francitireur a žoldák

Na můj feuilleton o internacionalismu, uveřejněný v tomto listě, odpovídá V. Dyk v posledním Lumiru těmito libeznostmi, které mají jeho obvyklou dnešní úroveň myšlenkovou. Prý můj článek mu připomněl debaty posluchačů prvního ročníku university z devadesátých let minulého století. Proč nenapsal V. Dyk radikálně: kvartánů nebo kvintánů? Mohl mne zabít důkladněji. Dále odhalil V. Dyk hluboké vnitřní spříznění mezi mnou a kasami kapitalistů. „Jsou to právě kapitalisté, kteří si *plati* Šaldy a Pujmanové-Hennerové“, aby hájili a propagovali internacionalism, píše náš rytíř péra.

Tato mrzkost V. Dyka žádá si slovička odpovědi. Já právě jako paní Pujmanová-Hennerová jsme v Tribuně placeni jako *literární dělnici* — nic víc, nic míň — a nic jinak. Ne za směr a tendenci svých článků, kterou s námi nikdo nesmlouvá a v níž jsme úplně volni: můžeme psát pro kapitalism jako proti němu, pro nacionalism nebo proti němu, pro socialism nebo proti němu, pro internacionalism nebo proti němu — zcela po svém svědomí a přesvědčení. Tribuna jest nám *volnou* tribunou: proto do ní rádi píšeme. A vydávají-li Tribunu kapitalisté, jak ví p. Dyk (já toho nevím, poněvadž se o to vůbec nestarám), nakládají snad Národní listy proletáři? Že by ostatně na propagandě internacionalismu měli zvláštní zájem kapitalisté, jest směšné: kapitál žije a tyje naopak nejvíce z obmezeností nacionalismu, jež vedou dříve nebo později vždycky k válce, která jest žní kapitalismu...

My tedy v Tribuně — já a paní Pujmanová-Hennerová — jsme francitireuři. Dáme dobrou ránu bez komanda a reglement ve službě dobré věci, dobré pře lidské, v níž věříme a již sloužíme službou svého volného svědomí.

Ale jaký jest poměr V. Dyka k Národním listům a k národní demokracii? Jest redaktorem Národních listů a jest tam placen tisícovkami, kde my bereme ve stovkách svou mzdu literárně dělnickou; strana dává mu nadto mandát poslanecký, honorovaný pěti tisícovkami měsíčně... A zač? Aby psal a hájil volně podle svého svědomí cokoli? Nikoliv! *Aby hájil národní demokracii, její zájmy, její stanoviska a hlediska stranická. Platí mu tedy za určitou tendenci jeho článků a projevů, která jest mu určena a dána předem!*...

Proto jsem mu dobrou radou, aby až potká po druhé on, žoldák, francitireura, nechal klidně na hlavě a neobtěžoval ho svou pozorností. A aby prozkoumal obsah svých tučných kapes, dříve než bude klevetnický očmouchávat cizí, chudé a poctivé.